

Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilttéri ezikkék:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DIJA.

Évesre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt v. 8 korona. Félre 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

Sovány falatt.

I.

Nagy családoknak voltak kitéve a tegnapi napon a Kolozsi választók.

Fontos és kövér nyilatkozatokat tartak képviselőjük Hieronymi Károly belügyminisztertől és kaptak egy sorány falatot, melyet bizony a miniszter sokkal kényelmesebben és olcsóbban liferálhatott volna le Budapestről, sem hogy azért személyesen ránduljon le nagy dolgokra váró választói közé.

Mielőtt a miniszter elutazott volna Budapestről, előre kürtölték a félhivatalos újságok, hogy Hieronymi ur rendkívül fontos politikai nyilatkozatokat fog tenni választói előtt.

Elhíresztelték, hogy még eddig nem ismert részletekről fogja szétvonni a leplet ő kegyelmessége a kormányának nemzetiségi politikáját illetőleg.

Ugyancsak annak a hírért vettük, hogy Hieronymi ur kolozsi választói előtt foglalkozni fog Apponyi gr. jászberényi beszédjével és főleg ama vádja ellen fog erőlyesen védekezni, mintha a koormányának a közel jövőre semmi programja nem volna.

Mindezek után pedig az előremondott napon és órában Hieronymi ur kísérete behajtatott Kolozs rendezett tanácsu városba,

Az egyik ponton Hosszu Teofil választási elnök, a másik ponton pedig Zabulik László polgármester annak rendje és módja szerint üdvözlő beszédekkel intéztek a kegyelmes urhoz.

Nemsokára reá Zabulik úr villásreggelivel kedveskedett.

Mikor ez is minden baj nélkül megtörtént, a kegyelmes ur és kísérete lezsaláltak a városház udvarán sütőházak néhány száz főnyi nép közé és Hieronymi képviselő ur egy rövid félórát igénybe vevő beszédet mondott a választóihoz.

A kegyelmes ur beszédjét alább egész terjedelmében megtalálja az olvasó.

Már most tessék mindenkinek kellő figyelemmel átolvasni nemcsak, hanem szorgos utánnyomozással kideríteni, hogy a kegyelmes ur beszámoló beszédében voltaképpen foglaltatik e számba vehető politikai nyilatkozat, s főképpen benne vannak-e a beszédben mindama nagy várokozást keltő politikai és kormányi kijelentések, a melyeket a félhivatalosak előre híreszteltek.

AZ ELLENZÉK TÁRCZÁJA.

1894. Július 20.

Az első szerelem és a költészet.

(Folytatás.)

A tömörked csillár vakító fénye, a táncban kipirult lányok tüzes tekintete, a sok ügyes táncos stb. valóságos édonné varázsolta azt; úgy tetszett mintha az embernek vágyai reményei volnának e helyhez köve, mintha ezen túl nem is volna rá néző élet. A mint a terembe léptem egyszerre szemeim elfogta a vakító káprázat a ragyogó látványtól s alig, hogy kissé magamhoz jöttem, egy egészen más nemű, sajátos érzés ragzott át valóm.

— Ime az első szerelem, mily hü leíróvá képesíti Irenkét.

Egyik sarokban egy gyönyörű fiatal embert pillantottam meg, a mint merőn reám nézett, mintha gyújtó tekintetével, magával ragadni akarna; szívem elkezdett hangosan dobogni, elpirultam, s mintha keblemben egy benső szózat ezt susogta volna: ez a valódi! — Jó formán idom sem volt magamhoz térni, már azon vettem észre, hogy karjai között repülök ki ebből a rideg érdekelt által, uralt világából, vele, kit éreztem, hogy szeretni fogok hiven örökre a sűrű, még azon is túl! — Ime a lyra legvégső stádiumban. Sokat, sokat táncoltam vele, oh, bár soha rége ne szakadt volna e fényes tünemény.

Mi ismételtén átolvastuk a beszédet, s arra a tapasztalatra jutottunk, hogy Hieronymi ur sem a nemzetiségi politikával és a kormány e nemű programjával egyáltalán nem foglalkozott, sem fontos politikai nyilatkozatokat nem tett, sem pedig egyáltalán nem is emlékezett meg gróf Apponyi Albert jászberényi beszédjéről, s még kevésbé védte meg a kormányt a programtalanság vádjával szemben.

De hát akkor voltaképpen mi van a kegyelmes ur beszámoló beszédjében?

Hát abban a legszorgosabb kutatás után sem lehet egyebet találni annál, ami eddig is igen jól tudott a világ azt, t. i. hogy „a kormány nemzetiségi politikának végcélja, hogy hazánk minden polgára nyelvi különbség nélkül közreműködjek velünk a nemzet megőrsödésén és a haza felvirágzásán”

Hát ez kétségtől szép és jelentős mondat, ámde alaposan téved, aki azt hiszi, hogy ezzel a kegyelmes ur valami újat mondott. Hiszen ő maga bevallja, hogy ugyanezt 1892. évben Zombolyán már elmondotta.

Kolozsban tehát a nemzetiségi politikát illetőleg, egyebet egyáltalán nem tett, mint megismételte két év előtt tett nyilatkozatát.

Arról azonban mélységesen hallgatótt, hogy a legutóbbi hónapokban elmergesedett nemzetiségi mozgalmak által érzékenyen megzavart jogrend és belnyugalom helyreállítása és a bajgyökeres orvoslását illetőleg van-e a kormányának valami politikai programja, van-e különösen olyan, a melynek megvalósítása esetén a nemzetiségek separatistikus törekvései hatásaikban veszélytelenné tétessenek és mód nyújtasék arra, hogy „hazánk minden polgára nyelvi különbség nélkül közreműködjek a haza felvirágztatásán”

Mindenki joggal várhatta a kegyelmes urtól, hogy a kivételes helyzettel szemben, valami olyan kormányi, vagy törvényhozási kezdeményezésre és akcióra mutasson, a mely az eddigi tétlen állapottal szemben haladást képviseljen, ámde Hieronymi ur — bár előre kürtölték — még csak sejtetni sem tudta, hogy a kormány akcióba lép-e, és van-e valamelyes, az eddigitől különböző politikája és terve a jövőt illető állami feladatok iránt.

nek, mely annyira más irányt adott az énedigi gondtalan életnek. Ez volt édesem ismerkedésünk első napja. Azután sokszor láttuk egymást, s az együttlétek teljessé tették azt, a mi talán kezdetben csak futó tünemény lehetett. Megszerettem, s tudom, hogy ő is viszont engem. Boldog voltam a tudatban, hogy ő szeret gondolataim az övéi, fohászaik az övével egyesülnek, s a kölcsönös szerelem titkában így összeforrra éreztem, hogy bár vesztsem bimbót a rózsától, ujlomb fog árnyat vetni a levelekre, mert egy törzsun két ág ha összenőtt, egymástól élve az elnem szakadhat. Vele örökre... oh, mi szép s édes lesz így az élet! — Ime, miként domborodnak ki a költészet egyes nemei a valamásokban: óda, dal, himnusz.

Igy jött el az ősz; sárga levelében örömet találtam; eljött a tél a fagyos hidegben az újjászületésre gondoltam; a tavasz kikéltében reményt láttam s mindenki közelebb vitt vágyaim teljesüléséhez. Végre a boldog együttlétek megmaradt: egyidőre vállunkunk lett, hogy azután ismét találkozáva örökre egyesüljünk.

Lajosomnak menni kellett bizonyos kötelezettségeinek eleget tenni. Szomorú volt elválásunk. A bucsuzás sokszorozott átérzett fájdalomával kérdé tőlem, hogy mi adhatna neki jogot kezem birására? Szív — feleltem, — mely telve van érzéssel és hűséggel, s kar mely férfiasan tudja az egész életet át vezetni s oltalmazni nejét.

Szomorúan mosolygott erre, keblére ölelt lázasan, láttam, hogy még valamit akar mondani, de hallgatott talán kíméletből, talán

Politikai hír.

A valutatörvényeket már szentesítette a király, de a kihirdetés napját még nem határozták meg, mert erre vonatkozólag a két kormány megállapodása szükséges. Az osztrák-magyar bankkal való megegyezés szintén e hó végén fog megtörténni úgy, hogy augusztus elején már megkezdik az egyforintos államjegyek bevonását.

A belügyminiszter beszéde.

Tartotta kolozsi választói előtt július 19-én.

Tisztelt Uram!

Midőn a múlt év elején szívesek voltak engemet, kit személyesen nem ösmertek, egyhangulag képviselőjüknök megválasztani, nekem, a ki képviselő minőségemben tisztelt választóimmal a személyes érintkezést mindig kerestem és fenntartani kötelességemnek tartottam, lehetetlen volt az önk körében megjelennem, mert az országgyűlés együtt lévén mint az akkor rövid idő előtt kinevezett kormányának egyik szerény tagja, a fővárost el nem hagyhattam. Midőn pedig az országgyűlés berekesztése után körülben megjelenni óhajtottam volna, kiűtött az ország egy részére a cholera, és az ezen járvány leküzdésére napról napra teendő intézkedések tartottak vissza Budapestben, tették lehetetlenné az onnan való távozást.

Most az országgyűlés elnapolotván siettem ide, t. választói körébe, siettem meglatogatni Erdélyt, a hol a viszonyok az utóbbi hónapokban nem voltak normálisak. Gyűlések tartattak, csoportosulások történtek, tüntetések voltak, annak bizonyítására, hogy a népnek széles rétegei a mostani jogrenddel megelégedve nincsenek és annak módosítására minden eszközt felhasználni hajlandók.

Ily tények előtt szemet hunyni, azokat ignorálni nem szabad, noha azoknak eredete messze a multba nyulik vissza.

Már 1892. őszén Zombolyán tartott beszédemben foglalkoztam az oláh nemzetiségi kérdéssel. Elmondottam akkor, hogy az oláh ugynevezett nemzeti comiténak az a politikai programja, melylyel a Magyarországgal való uniót akarja megszüntetni, mely hazáknak oláhok lakta vidékeiből nyelvi tekintetben elkülönített közigazgatási területeket jóhajt létesíteni, hazáknak sok százados alkotmányát, az országnak integritását és egységét forgatná fel és hogy nincsen olyan magyar kormány, nincsen olyan magyar politikus, a ki ezeket az aspirációkat támogatná.

Azonban épen úgy mint 1892-ben úgy most is azon meggyőződésben vagyok, hogy dacára annak, hogy az oláh intelligencia nagy része ezen program mellett agítal, hogy az oláh sajtó majdnem kivétel nélkül, ezen állásponton van, az oláhoknak összesége nem osztja ezen szélsőségeket, hanem itt is, mint minden politikai mozgalomnál a legszélsőbb nézetek a leghangosabbak és mellettök némaságra van kárhóztatva a mérsékelt elemek számarányban tulnyomó, értelemre józanabb tömege.

azért, mert bizott a jövőben, így távozott el, itt hagyva keblemben az első töviset, mely folyton fájdalmasan érinté érzékeny keblemet. A fájdalom is kedves, ha boldog pillanatában gondol reá az ember. Én is úgy éreztem mintha az elvállás egy lelkeket megölt veszedelem lenne és mégis ennek dacára egyideig boldog voltam, oh mert a szerelem a legnagyobb boldogság... Birni egy egész, erős férfi szívet, s azt úgy lefoglalni, hogy oda járjon engedelmet kérni az agy is minden gondolatáért s a melyben bizni lehet, mint saját magunkéban: a ki ezt bírja mindent bir. Milyen boldogság!...

...Igy jött el a másik ősz. A tövises tarlón szederinda futotta be a fűj fészket. A leveleket pirosra csokolta a dér. A csendes völgy ölébe rejtőzött el a szellő s csak néha kapaszkodik bele a patak fodros hajjaiba s beleveg egy-egy falevelet. Olyan hideg csók a nap is, mintha pénzért adná. Hideg is az a pénzért vett csók!... Oh, csak most tudtam meg, hogy mi volt az, mit olvadásunkkor Lajosom nem akart megmondani.

Ó egy előkelő család ivadéka, apja a hagyományos előítéletek hatása alatt fiával okvetlen gazdag leányt akar elvétetni, s a bucsukor szomorú mosolya erre vonatkozott. Éreztem, hogy nem élem túl az ő elvesztését, halálom oka lesz az, de reméltem, biztam benne, oh mert nem lehet hazugság anynyi szép ígért, szó és eskü, nem lehet csalóka delibab a szívnek oly gyors és mégis hosszasan lángolása.

Istenem, minő varázshatással is van né-

Elmondottam ugyanakkor azt is, hogy az oláhoknak azon kívánalmait, melyek igazságon alapulnak, meg kell szívelelnünk, és ilyenül jelöltem nevezetesen a választási cenzusnak az egész országban ugyanazon alakra helyezését, megszüntetését annak, hogy az erdélyi részekben és Magyarországon más alapja legyen a választói képességnek; kifejezést adtam azon meggyőződésnek, hogy az ugynevezett oláh nemzetiségi kérdés, jó részben társadalmi és közigazgatási bajokra vezethető vissza, és ezen irányban is kell az orvoslást keresni.

Később 1893-ban a képviselőházban ugyanezen nézetemnek adtam kifejezést. Akkor is elmondtam, hogy:

„a kormány nemzetiségi politikájának végcélja, hogy hazánk minden polgára nyelvi különbség nélkül közreműködjek velünk a nemzet megőrsödésén és a haza felvirágzásán. Ezen cél felé kell törekednünk dacára annak, hogy az oláh intelligencia nagyrésze az 1881-diki oláh politikai program alapján áll, melynek sarkalatos pontja Magyarországon és Erdély uniójának felbontása.”

Ugy mint azon alkalommal, most is kijelentem, hogy mi azokkal a kik ezen politikai program alapján állanak, soha nem találkozhatunk. Sőt ha akad lelkiismeretlen agitator vagy bujtogató, a ki a népet azzal amitaná, hogy valaha bármily eszközökkel lehetséges lesz a magyar állam területétől bármily kis részt elszakítani, a magyar alkotmányt a nemzet egységének megbontásával megváltoztatni, az ily agitatorok ellen kíméletet nem ösmérol szigorral és megalkuvást nem tűró erőlyvel fogja a kormány a törvényt alkalmazni. Az a részvét, a mit mindenki a jóhiszemű, de félrevezetett nép irányában érez, nem tarthat vissza bennünket attól, hogy hazánkat és alkotmányunkat minden ilyen kísérlet és a végtelenségig megvédelmezzük.

Találkoztam olyan oláh hazafiakkal, a kik egyetértettek velem abban, hogy a nemzetiségi ellentéteknek kiegyenlítése, úgy az oláhoknak, mint a magyaroknak egyaránt érdekében áll; ámde az együttműködésnek lehetősége ki van zárva mindaddig, és ki van zárva mindazokkal, a kiknek az agitatioja az ország integritása, vagy alkotmánya ellen irányul.

Meg kell győződnie az oláhoknak, hogy azok a követelések, — melyek külön oláh közigazgatási terület létesítésére irányulnak, soha semmi eszközökkel nem valósíthatók és az arra való törekvésnek nincs semmi eredménye, mint megnehezíteni és megbénítani azoknak a működését, a kiknek nincsen ösztönös óhajuk annál, hogy az oláh ajku nép, a melylyel a lehető legjobb békében óhajtanánk megélni, a hazában fejlődök s jólétnek és megelégedésnek örvendjen.

Mi tántoríthatatlanul fogunk ebben az irányban működni és sem politikai irányunkat sem ezen cél felé törekvő kitartásunkat nem fogja befolyásolni, ha ebben az oláh intelligencia egy részénél nem támogatásra, hanem akadályokra fogunk találni.

A kormány programjába két nagy kérdés megoldását vette fel.

Az egyik az egyházpolitikai törvényeknek szabadelvű irányban való megalkotása;

a másik a közigazgatás reformja.

Eddig az ország egész figyelmét az egyházpolitikai kérdések vették igénybe. E körül forgott az országgyűlés majdnem egész tevékenysége.

Most a közigazgatás reformjára vonatkozó kérdések jönnek napirendre.

Le kell tárgyalni a mult év őszén beterjesztett javaslatot a közigazgatási bíróságokról. Reményem, hogy a községi törvényt még ezen évben az országgyűlésnek be fogom mutatni.

A községi törvényen akarják kezdeni a reformot és mennél többet foglalkoztam ezen kérdéssel, mindinkább megerősödött bennem azon meggyőződés, hogy ez a helyes út. Mert kétségtelen, hogy az orvoslást ott kell kezdenünk, a hol a baj a legnagyobb. Bármilyen célszerűen reformálnók is a megyei közigazgatást, azzal annak a számos bajnak, mely minden egyes polgárt legközelebről érint, elejét venni nem tudnók. Bármilyen képesek, bármilyen ügybuzgók a megyei tisztviselők, legjobb intézkedéseiknek a legbőlcsebb törvényeknek hajótörést kell szenvedniük, mert sok vidéken nincsenek meg a kellő organumok azoknak végrehajtására.

Mostani közigazgatási szervezetünk szerint ugyanis, a megyének és kormánynak végrehajtó közege utolsó sorban a község. Az egyenesadók egyéni kivétele, az unjonczállítás körüli teendők, a közegészség, közrendészet, szóval a közkormányzatnak minden egyes ágában utolsó sorban a községnek, illetve a község által választott községi közegeknek kell a teendőket végezniük. És miután hazánkban a falusi községeknek száma igen nagy, ezekben a kis községekben pedig nem találhatók olyan polgárok, kik bírnak azzal a szellemi qualificatióval, mely mindezen állami teendők ellátására szükséges, emnélfogva a község által választott jegyző végzi mindezen feladatokat. Innen van aztán, hogy a községi jegyzőnek, a község választottjának és tisztviselőjének egész működése körében annyira túlsúlylyal bír az állami administrtatióknak végzése, hogy a községi jegyző választásánál nem az a mérvadó, hogy bírja-e a község bizalmát, hogy megvannak-e benne azok a tulajdonok, melyek őt a község ügyeinek vitelére képesítik, hanem minden eszközzel oda kellett törekedni, hogy olyan jegyző választassák, a ki a adós és katonaiügyek ellátására képesítettnek látszik.

A törvények a községi jegyző választását rendelik, de a viszonyok hatalmával fogva nem lehet a választás szabad, mert nem a választók bizalma a döntő, hanem az, vajjon a megválasztandó az állami feladatok elvégzésére kelle qualificatióval bír-e.

Igy azután megvan ezen annyira fontos állásban azon kiengesztelhetetlen ellentét, hogy a község választja, a község fizeti, a idejét és munkaejét az állami közigazgatás foglalja el; a község ügyeit pedig csak mellesleg végzi; mert állása nem a községi teendők, hanem az állami közigazgatás helyes elvégzésétől függ.

Azokban a kis falusi községekben, melyek közül sokszor 15—50 van egy körjegyzőséghez csoportosítva, a mely kis apró községnek háztartása nagyop szerény határok

nem lenne többé célja, mult, jelen s jövő együttvéve nem érnek többet, mint egy elröppent gondolat? Oh, a hit és a talismán, mely kiemel a kétségbeesés jégkarjai közül, a melyben van erő, titrés és kitartás. Én hittem és a hit megmentett. — Láthatni, hogy a szerelmes szív elkecseregett hangja egy végső akkordban mily szépen megy át a himnuszba. — Egyetlen vágyam volt még csak e földön; vele találkozni; nem panaszkodtam volna, hanem keblére borulva belenéztem volna mégegyszer azokba a bívös hatású szemekbe s egy utolsó csókkal istenhozzádot mondtam volna örökre.

— Az elegia halvány vonásokban. —

(Vége köv.)

Egy rettenetes család.

— Angol regény. —

A MOCSÁRON LÉVŐ HÁZ SZERZŐJÉTŐL.

Az „Ellenzék” számára fordította:

AMICA.

VII.

(Folytatás.)

(16)

Hiszen Dick tiszte jobban szereti a lovakat, mint a hogy bármelyik az zony szeretni tudná — mondá Jim haraggal.

Janka nem választott, de fehér kezeivel a sürtnőtt tiszta fák között utat csinálva magának távoznai készült.

Jim rögtön megváltoztatta a hangját.

— Várjon — oh, kérem — várjon egy percig! kiáltá esedékl hangon.

De a leány nem vette számba a kérését. mig hirtelen recsegést nem hallott a háta

szótt mozog, a községi ügyek sem bírnak egy horderővel és az ilyen kis községekben fog találkozni, a ki ezen ügyek elintézésére alkalmas, a ki azokat, minthogy saját ügyéről, saját községéről van szó, jól is fogja elvégezni; de az állami közigazgatás feladatai, az adó és katonai ügyek képest, gyakorlat egyént kívánják, ilyen pedig a községben nincsen, a megválasztandó idegenek arra való természetét a községi lakosok megítélnek nem tudják, egész tevékenységére befolyást nem gyakorolnak. Nem sokkal természetesebb, hogy azt a közeget, a ki ezen állami feladatokat teljesíti, a kormány nevezze ki, a mely ezen állami feladatokat helyes teljesítéséért felelős is.

Másképen áll a dolog a nagy alföldi községekben, melyeknek polgárai vagyonosak, hol minden községben nagyszámú intelligencia található. Ezen községi előjárásággal sokkal képzetesebb, sokkal alkalmasabb egyénekből alakítható, a kik az állami feladatok teljesítését is elvállalhatják.

Ösmerek olyan községeket, a hol saját önyalasztott közegeikkel nemcsak saját községi ügyeket tudják utánnázni, melytől szakértelemmel és pontossággal elégezni, a hol a községnek közérdekű saját maga alkotta intézményei vannak, hanem a melyben a közadók kivétele és beszedése ugyanazon megszokott előjárásággal, a községi tagok élénk közreműködése mellett, a legkifogástalanabbul történik; a hol a község által fenntartott elemi iskolák mintaszertűek a melyekben mindig több gyermek jár, mint a mennyi a törvény értelmében iskola köteles. Ezt a szellemet megőrizni, az ilyen működést az állam által kinevezett tisztviselők gyámködsé alá helyezni és ezzel leszoktatni a polgárokat arról, hogy saját ügyeiket önmaguk intézzék, nem tartanám üdvös reformnak.

Azok, a kik a közigazgatási reformnak ellenzői, azt szokták kifogásolni, hogy megdől az önkormányzat, hogy minden hatalmat és minden teendőt az alkotmány kezeiben összpontosít. De hát kérem, lehet-e a mostani adóügyet másként, mint központosítva képzelni, lehet-e az utjoncállítást a kormány közvetlen befolyása nélkül eszközölni?

Én az önkormányzatot, ott a holt tényleg működőben van, gondosan fentaétandónak, sőt annak csúfát, zsenge hajait is ápolandónak tartom; a közegek önkormányzati terét azonban első sorban a községi ügyek intézésében látom, azon ügyekben, melyek a községi lakosokat közvetlenül érdeklik, a melyeknek költségeit a községi lakosok fedezik. Ezt az önkormányzatot ápolandónak tartom; de nem látom abban az önkormányzatot megvalósulását, hogy a községeket, melyeknek, lakosai között arra való egyén nem találkozik, kényszerítjük, hogy saját költségükön tarsanak idegen tisztviselőt, a ki az állami közigazgatás feladatait végzi.

Nem csorbitjuk a nemzeti önkormányzatot azzal, ha az állami feladatok teljesítésére azokban a községekben, melyeknek közegei arra képtelenek, állami közegek alkalmaztatnak, meghagyatván, a községnek saját ügyeiben való rendelkezés.

Mert bármily fontos legyen is az önkormányzat fejlesztése: azzal, ha az önkormányzati közegekre olyan feladatokat bízunk törvényhozási uton, melyeknek megfelelni nem képesek, nem fejlesztési fogjuk az önkormányzatot, hanem annak hitelét fogjuk teljesen aláadni.

Az állami életnek vannak számos olyan feladatai, melyekre képes minden polgár, kinek általános műveltsége van, a ki a községi ügyeknek ismeretét az azokkal való foglalkozás által megszerezte. De vannak az állami életnek viszont számos olyan feladatai, melyekre különös szakképzettség, különös gyakorlottság kívánatik meg.

Ezekre a feladatokra hivatászerűleg

ezekkel foglalkozó tisztviselők, hivatalnokok kívánatnak meg; és ezeket a hivatalnokokat helyesebben az állam nevezi ki.

Ily irányú reformot nem lehet azzal való, hogy az önkormányzatot semmisíti meg; az ily irányú reformot elfogadhatják mindenki, a ki szívén hordja azt az óhaját, hogy községeik életében rend, pontosság és gyorsaság honosíttassék meg.

Még más irányban is üdvös lesz a reform, mert a milyen szükséges az, hogy azok a közegek, a melyek a községben az állami feladatok végzésére hivatva vannak, nem alárendeltségi viszonyban álljanak a felelősséggel, hogy nem kívánatos, hogy a községi életet a hatóságok túlságos beavatkozása megbénítsa.

A község mint önálló közigazgatási testület hivatva van saját ügyeit, saját maga vezetni; a községi intézmények költségeit a község viseli, nincsen tehát ok arra, hogy a hatósági beavatkozás minden apróságra kiterjedjen.

Politikai ellenfeleink azt állítják, hogy a kormány programjának azt a részét, t. i. a közigazgatás reformját keresztül vinni nem lesz képes; mert a szabadelvű párt, mely ezt a kormányt támogatja, számarányban annyira megfogyott, hogy magában a reformot nem létesítheti; programja ezen pontjának támogatását pedig nem várhatja sem a 48-as és függetlenségi, sem a nemzeti párttól.

A nagy reformok, a melyreható változtatások és javítások soha és sehol sem valószínűek meg nagy politikai küzdelmek nélkül. De ha a reformok közszükségletet elégítenek ki, ha ezen reformok általánosan észlelt bajok orvoslására alkalmasok, úgy számitatni arra, is; hogy a nemzetnek széles rétegei, a közvéleménynek hatalmas áramlata fogja támogatni; oly erős és hatalmas szövetséget fog az egész nemzet érzületében találni, mely legyőz minden pártérdeket, félre tol minden pártellenzést és diadalra juttatja az eszmét, mely a nemzet közmegegyeződsévé vált.

Én megvagyok győződve, hogy nemzetünk megokolta már a közigazgatás mostani szervezete mellett elkerülhetlen illetenitást, pontos és szakavatott elvégzését óhajtja a közigazgatások teendőinek. — Örömmel fogja üdvözölni, ha a közigazgatási tisztviselőktől csak szakavatott egyének fognak kinevezetni, kik függetlenek a helyi coterriák és pártoktól. Kikről köteleességük pontos teljesítése szigorúan fog követeltetni és a kik az intézménynek alkotta fegyelem alatt fognak állni. Hogy a kormány nem kívánja saját hatalmát öregbíteni, hanem a törvények uralmát akarja biztosítani, azt bebizonyította azzal, hogy első sorban a közigazgatási bíróságokról szóló törvényt terjesztette elő, melynek törvényre emelkedése esetén igen nagyszámú ügy független bíróságok által fog eldöntetni, s a mely intézménynek jótékony hatása nem csak abban fog állni, hogy egyes ügyek elintézése minden egyéni hajlam vagy pártelérte befolyása alól elvonatnak, hanem főleg abban, hogy a közigazgatási feladatok megoldása körül más szellem, más felleg fog meghonosodni.

Csak egy esetben féltetem a közigazgatási reform eszméjét, ha a közszabadság, vagy az egyéni szabadság csorbitásával járna; ha ez a reform a közigazgatásban az önkénynek, az egyéni szeszélynek nyitna tért. De az olyan reform, melynek alapja a hatáskörök gondos körvonalozása, a köztisztviselők hatáskörének és köteleességeinek lehető részletes és pontos meghatározása; az olyan reform, mely a polgár kezébe teszi le azon ügyek intézését, melyek őket közvetlenül érdeklik és csak azokat az ügyeket bízza ki nevezett tisztviselőkre, melyeknek elvégzésére szakképzettség és gyakorlat kell, a közszabadságnak nem elnyomója, nem megrogtója, hanem legelősebb vára. Mert az egyéni nézetek helyébe a törvényt, a szabályt állítja.

Ezért nem féltetem én a közigazgatási reform parlamentáris tárgyalásának sorsát.

Létezőt fog-e reform, mert a közszükségnek felel meg.

Kik vannak a Tusnád-fürdőn?

József főherceg ő. cs. és kir. Fensége, br. Vécsey Sándor, udvarmester, b. t. tan., Surányi Lajos ezredes, Matyuhoczky Mátás parancsnok, Hild Gyula h.-altábornagy, Csiszól István h.-százados, Novák Lajos h.-ezredes, Gróf Ede h.-főhadnagy, Lakatos Aladár miniszteri titkár, Novák Bertalan főmérnök, Mohora József cs. és kir. t.-százados, Fischer Márton m. a. v. főfelügyelő, Véber Antal m. a. v. főmérnök, Gálffy Sándorné birtokosné, Darkó Ákos ügyvéd, Richard Cornich, hivatalnok, Julius Neustetter kereskedő, Charlotte Neustetter, magánzó, özv. Potoczky Jánosné magánzó, özv. lovag Oelberg Oskárné magánzó, dr. Betegh Antal ügyvéd, Hadnagy Lajos kövác, Borosnyai Dánielné magánzó, Regina Cornich magánzó, Mauthner Ödön és családja gyáros, özv. br. Pekry Lászlóné és neje birtokos, Tatar Zoltán és neje mérnök, Kelen Ottília gyógyszerésznő, Eremics György ügyvéd, Vilhelm László magánzó, Grünbaum Salamon magánzó, Mihálovics Viktor kir. ügyész, József kir. aljárásbíró, Szentpéteri István és neje keresk. utazó, dr. Osztián Gyula kórházi orvos, K. Prager magánzó, Jos. Perlfetter magánzó, Róza Prager magánzó, Onáti Sándorné kir. táblai bíró neje, Anna Reisinger kereskedőné, Emánuel Rotten hivatalnok, I. H. Lebovics, kereskedő, Gál Endre tisztí ügyész, Vischer Nándor h.-főhadnagy, Vischer Eliz és leánya cs. kir. élelmező, Csonka Géza és neje fényképész, Kasza Manó magánzó, Fischman Mór kereskedő utazók.

Hieronymi Kolozson.

Kolozsvár, július 20.

Bevonulás.

A kolozsi választói körébe utazó minisztert a karai indóháznál várta Kolozs intelligenciája Zabulik László polgármester vezetésével. A választókörlethez is többen jelentek meg az állomásnál, hogy láthassák és fogadhassák a miniszter képviselőt, kiről előre elterjedt a hír, hogy fontos politikai nyilatkozatokat fog tenni.

A minisztert hozó kúlvonlat 10 óra tájban rohogott be az indóházhoz, s midőn abból Hieronymi kiszállott, felhangzott egy csendes „éljen”, melynek végén Hosszu Teofil mint választási elnök, üdvözölte a minisztert.

Hieronymi kíséretében voltak: báró Jósika Gábor, br. Jósika Samu, Albach Géza Kolozsvár polgármestere, gróf Esterházy Kálmán, Gyarmathy Miklós alispán, Sándor Kálmán Küküllőmegye főispánja, Boncza Miklós orsz. képviselő és több hírlapíró.

Mikor a miniszternek mérsékeltén rövid válasza elhangzott, megkezdődött a bevonulás. A miniszter kíséretét 26 tagból álló lovas bandérium kísérte. Ezután következett a fogatok hosszú sora, mely a kolozsi tető felé kanyargó uton szállította Kolozs vendégeit, kik a miniszter tiszteletére jelentek meg.

Fenn a Kolozsi hegytetőn díszkapu volt felállítva, melynek cserefalomból díszített homlokzatán állott: „Isten hozott!”

A díszkapu környékén néptömeg verődött össze, a kik ajtókat csöndben fogadták

a menetet. Csúpn a cigányok czineztogatták a Rákóczyt, a reform-kormány miniszterének tiszteletére.

Mikor aztán a minisztert vivő kocsi a város területére érkezett a körül fekvő hegyeken megdördültek a mozsár ágyuk és messze hangzó durrogással hirdették Kolozs ünnepeit.

De hirdették ezt azok a lobogók is, a melyek sok kapufélfőre lengedeztek igen szerény igényekkel és hirdette a szép tisztára söpörtetett utca is. Ö exellentiaja meglehetően elégedve úgy a példás renddel, mint a tapasztalt lelkesedéssel.

A fogadás.

Zabulik polgármesternél sorakozott a városi intelligencia hol a polgármester üdvözlő beszédet intézett a miniszterhez. Erre a szokásos szablon szerű válasz következett, melynek végzetével a kegyelmes ur bemutatatta magának a körülállókát és valamennyivel forró kezet szorított, a mi igen természetes, tekintettel a borzasztó hőségre.

Ezután megtekintette az udvaron felállított tűzoltóságot és örömet fejezte ki a felett, hogy Kolozson annyira előhaladt a tűzoltóság. Megis ígerte, hogy ügyüket szíven fogja viselni. Igen szép volt.

A fogadástól az olákok távol tartották magukat. Egyedül Hosszu, odaváló oláh pap jelent meg köteles tiszteletből.

Mikor vége volt a ceremóniának a miniszter cercelet tartott és ezalatt többeket megszólított. A kiket még nem ismert bemutatatta magának.

— Mikor Bartha Ferencz városi főjegyzőt bemutatatták, azt kérdezte, hogy nem rokona-e Bartha Miklósnak?

— Csak névrokona, kegyelmes uram, mondta a város érdemes notáriusa.

Ezután felvonultak a miniszter kíséretében lévőek a polgármester emeleti lakosztályába — persze fehér ruhás leányok között — hol a miniszter tiszteletére gazdag villás reggeli volt, melyen a kegyelmes ur a magyáros vendégszeretettel fogadó derék háziasszonyt köszöntötte fel.

A beszámoló.

Ezután csakhamar kezdetét vette a beszéd, melyet érthető kíváncsisággal várt a közvélemény. De a közvélemény csalódott. A miniszter igen röviden körvonalozta álláspontját a nemzetiségi kérdésben és igen röviden jelentette ki a kormány programját a közigazgatás reformjánál.

Tekintettel a nagy melegre nem akart hosszas lenni s így egy félóra alatt készen volt mindazon kijelentésekkel, a mi által Kolozst történelmi nevezetességgé várossá igyekezett emelni.

Beszédének előnye az volt, hogy nem tartott sokáig és hogy tökéletesen egyszerű volt. Az is előnyére vált a miniszternek, hogy nem poseoló szónok. De azok az argumentumok, melylyel a közigazgatás reformjának szükségességét támogatta, olyan szűk körben mozgottak, mintha nem egy miniszter, hanem egy kis kaliberű politikustól származtak volna.

Az kétségtelen, hogy így is felhangzott rá több helyen a „helyes” — és erre nyomban a rosszul figyelemzett és ott settenkedő cigányzenekar tussa, de — a mint biztos for-

rásból tudom — ez mit sem vont le a beszámoló tekintélyéből.

A miniszter végül megköszönte a bizalmat, hogy őt egyhangulag megválaszták (A miniszter jelölték iránt különben nem dűnt egy hang a szokott lenni a bizalom és hangos eljenek közt bevégezte a beszámoló).

Erre br. Jósika Gábor a választókörében intézett pár szót exellentiajához, mely a sokat ígérő politikai aktió véget ért.

Hieronymi beszédét más helyen is szóljuk.

A bankett.

Délután két órakor a kolozsi vendég nagytérben népes bankett volt a miniszter tiszteletére.

Az első köszöntőt Gyarmathy Miklós alispán mondotta a királynak. Ezután Zabulik László polgármester köszöntött Hieronymi belügyminiszterre. Most már a miniszter köszöntőjét várták. Sokan azt hitték, hogy államférfiánál szokásos nagy nyilatkozatot alakjában adja be Európának. Azonban fontos kijelentés itt sem történt. Inkább olyan partvérvény buzditás volt a kitarásra és az „egy szívvel lélekkel” való küzdelemre. A miniszter Zabulik polgármesterre és választott úritette poharát.

Rövid szünet után ismét a miniszter szólott és életre Hosszu Teofil.

Sándor János, Kisküküllő megye alispánja br. Jósika Samut éltette, mint nagyokos tanácsadót a belügyi téren.

Nagy eljenzés követte szavait és a miniszternek adott. Kűn a sóhégység komor mordultak és viszhangozták a felköszöntőt. Hieronymi a poharába tekintett és ott meglátta a saját, hanem a Tibád Antal arcát pillantotta meg a ki gúnyosan mosolygott rá.

Ezután Gyarmathy alispán kíváncsian meglátta a miniszternek ereje legyen végrehajtani mindazt a mit a kormány feladatának jelölt ki. Valyon a közigazgatás reformja vagy a nemzetiségi politikát értette-e Gyarmathy?

Odakűn mélyen dörögtek a mozsárak, de nem az önkormányzat tiszteletére. Azonban nomista alispán valószínűleg nem vette észre a dörög mozsarakat.

Bucsy József, mérnök lelkes tolmács éltette a minisztert.

Albach Géza Kolozsvár város polgármestere a távolról főispánra, gr. Beldi Ádámra üritette poharát, Sigmund Dezső orsz. képviselő pedig a minisztert éltette. A képviselő ur „bokros” érdemeket hangzatosított, mely tömörítő jelző mostanság ominos hangzással bír különösen az erdélyi részekben. A miniszter meghatva hallgatta és megmogta:

— Honny soít qui maly pense!

Ezután Szabó Imre uram olvasta verses köszöntőjét, a melyből kitűnt, hogy népköltő igen jó ember lehet, de infam rosz poéta.

Végül Gyarmathy alispán az üjszögkat éltette. Ezután már csak az ugynevezett „köszöntők” áradata hangzott igen nagy bőséggel és kevés maggal.

A különben ügyesen rendezett banketten jóízű ételek és italok voltak, a mit közt cigányzene fűszerezett és a kolozsi dalok által előadott hazafias dalok.

Délután 4 óra körül vonult ki a miniszter Kolozs vendégszerető falai közül. Egyenesen az apahidai állomásra hajtott, hol a deési vasutara szállott.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, jul. 20.

— Hieronymi Károly belügyminiszter tegnap Kolozsról Dezsre utazott. Innen Beszterczére megy, majd Vajda-Hunyad, Debrecen városokat érintve, utazza be Erdély déli részét, a hol informáltatja magát a nemzetiségi kérdésben. Igen helyes, ha a miniszter személyesen óhajt megismerkedni a kényes természetű ügyvel, de ha már beutazza az erdélyi részeket, egy füst alatt tapasztalatokat szerezhetne meg igen sok szíves mizeriáról, melyet erdélyi tanácsadói soha sem láttak meg, de a melyek életkérdése a nemzetiségek közé ékel magyarságnak és a kötelekedi, közigazgatási, közgazdasági nehézségekkel küzdő országrésznek.

— Kolozsvár város határán is megkezdődött mindenféle az aratás. A rozs és árpa termés elég jól ütött ki. Jóval felül van a közepesen. A buza azonban nem fog megfellelni a hozzá kötött reményeknek. A kapás növények a nagy szárazság miatt sokat szenvedtek s gyenge hozamot ígérnek.

— A takarmány ára. Figyelmeztették gazdáinkat, hogy a nagy szárazság miatt Magyarországon igen sok helyen a Romániában olyan gyenge az eredmény takarmánytermékben, hogy legközelebb már

mögött a sürtiségben és olyan erős fogást érzett a karján, melytől nem lehet könnyen menekülni.

— Mondom, hogy várjon és magának várakozni kell.

En nem engedem magamat a maga nagy dómáskodó modorával a sodromból kihozni. Nem — maga addig nem fog innét elmenni, míg engem ki nem hallgat, és ha kiált csak nevétségessé teszi magát.

Ne féljen én nem fogom magát megsejteni, de azt nem tudom, hogy egy leány így hánkjék velem! És most halgasson ide.

Nagyon sajnáltam magát midőn az előbb olyan fájdalmas hangon hallottam beszélni, és szerettem volna megvigasztalni, különben nem jöttem volna a fűben míg maga elmegy. De nem — maga nem engedte, hogy azt tegyem.

Ismét olyan fél vállról kezdett velem beszélni mint rendesen; és aztán, mikor azon voltam, hogy a Dick dolgait rendbe hozzam, maga ellenem fordult, és természetesen, hogy én elvesztettem a türelmemet. Mondja meg nekem, hogy miért nem viseli magát, úgy a hogy egy okos és értelmes leányhoz illik?

E heves megtámadás által Janka teljesen ki volt zökkenve az ő rendes nyugodtságból. — Az ifjú meleg kezei, — melyek az övét tartották, — tulajdonosuknak minden heves mondatát pillanatnyi szorításukkal erősítették, s az ifjú szenvedélyesen égő arca a mint az ő arcára nézett, kényszerítve — az ő szeméit, hogy az övével találkozzanak olyan új tapasztalat volt, mi eléggé megzavarta arra, hogy a rendes egyensúlyát elveszítse. Beszélni kezdett, de a nyelve akadózott, ajkai reszkettek, és tehetetlen szájalmas kifejezés jött az arcából.

A Jim modora egy pillanat alatt megváltozott.

— Ah, ne legyen szerencsétlen! Ne csináljon olyan szomorú arcot! Én magának

terhére vagyok! Pedig én segíteni akarék magán, és valami jót tenni magával, és maga nem engedi, hogy azt tegyem, — mondá lassu hangon. Miféle pénz miatt van magának most baja? Azt mondta, hogy szeretne meghalni. Ha csak a pénzbeli szüksége vagy vesztesége miatt mondta azt, engedje, hogy én kölcsönözzek. Kérem — engedje meg!

En tudom, hogy ebben az országban valami rettenetes dolognak tartják azt; de ez nevétség — nem de? — És még sokkal nevétségesebb azt kívánni, hogy bár meghalna, midőn részestülhet abban a mire szüksége van, és azonfelül örömtől csinál valakinek, hogy neki van, és szolgálhat vele.

Ez a szokatlan ajánlat rendkívüli hatással volt a szegény Jankára. Rémtűl próbált tőle elszabadulni, miközben biztosította, hogy jó szándékát elismeri és köszönettel fogadja, de ez egy hallatlan és elfogadhatatlan ajánlat volt.

— Maga nem ért engem — mondá, a büszkeségnek azzal az árnyalatával a mi Jimmet annyira bosszantotta — maga nem érti, hogy nekem mit ajánl. En tudom, hogy milyen jó indulattal teszi azt de biztosítom, hogy ez a képtelenebb gondolat, a mi valakinek a fejébe juthatott. Kérem — kérem eresszen el!

A nélkül, hogy tudták volna néhány perc óta hangosabban beszéltek és hangjok a szalonban levő egyének némelyikének a fülehez jutott.

Tehát, midőn Jim, a leány kezeit még mindig fogva, kérte, hogy gondolja meg jobban a dolgot és mig Janka azt parancsolta, hogy eressze el, egy bokor mögül hirtelen az Izsákon ur terjedelmes alakja bukkant elibük.

Izsákon ur el volt ragadtatva azon az alkalom, hogy egy bajban levő leánynak a melegségére mehet és éppen annak a leánynak, a kiért ezt a szolgálatot egzsívesebben

tette volna, elibük ugrott, egy hatalmas titét mért az ifjú vállára, azt parancsolom, hogy eressze el azt a ladyt.

— Hogy merészel maga — maga fiatal gazember egy ladyt, annak az akarata ellen visszatartani? — kiáltá dühösen. Megkapta tőle a választ — hogy nem akar magával érintkezni. Azt gondolja talán, hogy egy angol ladyt erőszakkal kényszeríthet arra, hogy a felesége legyen, a hogy kűnt a vadonban egy quawal tehette volna?

Abban a pillanatban, midőn Izsákon ur Jimmet megütötte, Jim eleresztette a leány kezeit és Janka egy pillanatnyi haladék nélkül a házba futott.

Jim élesen fordult meg és harezoló attitűdte tette magát; de midőn meglátta, hogy ki volt a támadója, megvetéssel eresztette le az ökleit és azt mondá —

— Magával nem verekedem; maga öreg és nagyon kövér.

— Örülök rajta, — válaszolá Izsákon ur, kinek hősies bátorsága rögtön lehűlt, miután Janka nem volt ott, hogy vitéségének tanúja legyen. És nagyon fogok örülni, ha azt fogom hallani, hogy a jövőben nem szándékozik annak a ladynek alkalmazatlankodni.

Jim hallgatott néhány pillanatig, mi alatt valami erős érzelm látott felizgatni. Aztán, egészen elváltozott hangon azt kérde: — Jegyese?

— En feleségül fogom őt venni, — válaszolá Izsákon.

Jim, a ki erre a válaszra nem volt elkészülve, néhány másodpercig nagyon csendesen állott, aztán kérdőleg nézett Eduárdra, a ki egy lámpást tartva a kezében szintén oda érkezett.

— Igaz-e a mit ez az ember mond? — kérde Jim.

— Természetesen, hogy igaz! Azt gondolja, hogy az én barátaim hazudnak? — mondá Eduárd.

Jim Izsákonhoz fordult.

— Akkor bocsánatot kérek, — mondá rekedtes hangon. Nem tudtam. De én nem tettem házassági ajánlatot Blean kisasszonynak; nem adott felbontást arra, hogy azt tegyem. Szerencsétlennek látszott és én tudni kívántam, hogy lehet-e valamiképpen segítségére. Sir, reménylen, hogy önnök sikerülni fog őt boldogabbá tenni, mint a milynek jelenleg lenni látszik.

E szavak után hirtelen megfordult, a kerítésen átvette magát és a gyümölcsösben eltűnt.

Izsákon ur örült, hogy egy ilyen veszedelmessé válható vetélytársat elhárított az utjából, nevetett magában a mint karját az Eduárdra fűzte azzal a fiatal gentlemannel a házhoz visszatért.

Janka csak a legrövidebb magyarázatot adta az anyjának és testvéreinek, a kik hallották, hogy a kertben valami beszélgetés folyt, de hangokat nem voltak képesek megkülönböztetni.

Azonban Eduárd, a ki látta, hogy egyedül Janka van távol, rögtön gyanította, hogy az egyik beszélő ő volt, és az a szerencsés gondolata támadt, hogy a testvére keresését indulva Izsákont magával vigye a kertbe. Janka csak azt mondta az anyjának, hogy a kerítésen keresztül St. Rhadegund Jimmel beszélgetett és hogy midőn Eduárd és a barátja kimentek, ő bejött.

Alig végezte el a beszédét, midőn a két férfi visszatért a szalonba. A nők előtt az Izsákon ur erős befolyása Eduárd felett egész este látható volt; de kissé meg volt lepelve, midőn ezt a befolyását Izsákon ur csakhamar arra kezdte használni, hogy éles szemrehányásokkal illette, a miért elhanyagolja édes otthonát és a testvéreit nem viszi mulatni, a hogy azt tennie kellene.

(Folyt. köv.)

Kolozsvárt, 1894.

gen magas árt fognak kínálni különösen a dunántúli részeken.

— **Az aratás.** A naponként megújuló panaszok leginkább a szárazság és hőhullámok körül kulinálnak; voltak ugyan a napokban kisebb-nagyobb esőzések, de azok nem hoztak hasznot nyújtottak, kivéve a Dunántúli felvidéket a hol a kukorica burgonya, és a naprafélek főleg azonban a kapásnövények jól fejlődtek. Az aratás immár az ország nagy részében befejeződött; helyenkint a csépléssel is elkészültek a gazdák. Az árpa aratása is megindult már az alföldi részeken s helyenkint a csépléshez is hozzáláttak. A termések közepes. A zabtermés is kása alá került már az alföldi és itt-ott a dunántúli részeken is.

— **A magyarországi kegyestanitórend** budapesti társaságában július hó 16-án kezdte meg a minden 6-ik évben tartani szokott nagygyűlését. Ezen nagygyűlés tegnapi délután került a sor a rend tartományi főnököknek és a rendi kormánytanács megválasztására. Mint megbízható forrásból értesülünk, a nagygyűlés tartományi főnökök általános lelkesedés közt újból Lévai Imrét eddigi rendfőnököt választották meg, a ki a hazafias magyarországi kegyestanitórend ügyeit már eddig is évek során át rika tapintattal, fáradságot nem ismerő buzgalommal és kitartó lelkesedéssel vezette. E szerencsés választáshoz részünkről is nem kevésbé gratulálunk, valamint ama másíkhöz is, melyek a rend kormánytanácsába a helybeli r. k. főgymnáziumnak általános tisztetének és szeretetnek örvendő volt igazgatóját, főt. dr. Vajda Gyulát kormánysegédnek beválasztotta. A rendi nagygyűlés tagjainak választása e kitüntető állásra dr. Vajda Gyulában a rend egy igazán érdemes tagjára esett, ki e fényes új állásában bizonyára nem kisebb érdemeket fog magának szerezni e kiválóan hazafias szemlélettel nevelő rend közt mint a minöket eddig kisebb körben a helybeli r. k. főgymnáziumunk félvirágosztatása körül 12 éven át szerzett. Szívünkben kívánjuk, hogy dr. Vajda Gyula az ezek hosszú során át szokott lelkesedésével és buzgalommal viselhesse e kitüntető választás által reá esett új és fényes állását.

— **Kolozsvár sz. kir. város tanácsa** a következők értesítést vettük a vízvezetési víz használatáról:

Kapcsolatban 12366—1894. t. sz. alatt kiadott figyelmeztetéssel, alólírott Városi tanács értesíti Kolozsvár sz. kir. város lakosságát, hogy minokutána a városi vízvezeték gyűjtőtelepe kitakarított és ennek következtében a vízvezeték által előállított víz, a városi főorvosi hivatal és a kolozsvári m. k. állami vegyiskerleti állomás részéről végzett vegyelemzések szerint, mindennemű emberi élvezet (ugy ivásra és főzésre, mint más házi ipari célokra) teljesen jónak és alkalmasnak bizonyult, a vízvezeték vize ugy a vízvezeték utcai kutak, mint a házvezeték utján, a mai naptól kezdve minden aggodalom nélkül használható, mely célból az utcai kutak a közönség használatára a mai napon kinyitattik.

Ellenben, minokutána a kolozsvári m. kir. vegyiskerleti állomás vegyelemzése szerint a 12366—1864 t. szám alatt kibocsátott Figyelmeztetésben ideiglenes használatra kijelölt utcai és magán-kutak közül: I. a hídfele felső-boldog-utcai és nádos-utcai, valamint külmagyar-utcai ev. ref. népiskola előtti kutak vize a lakosság egészségére nagy mértékben veszélyes;

II. a Kajántó-utcai és a külmagyar-utcai ev. ref. templom udvarán levő kutak vize is egészségtelen;

III. végre a Bánffy- és Stadler-tereken levő, valamint a Széchenyi-területi kutak vize is tartalmaz az egészséges ártalmas ammóniakot és salétromsavat.

Figyelmeztetjük a közönséget, hogy az I-ső pontban felsorolt kutak vizét addig is, míg ezek a kutak az innen mai napon kiadott rendelet következtében a közhasználat elől el nem zártnak, egyáltalában nem használja az ivásra, se főzésre, hanem a vízvezeték kutakból szerezzék be legalább az ivóvizet, ellenben a fennebb II. és III. pontok alatt felsorolt köz- és magán-kutak vizét hasonlóképpen szintén egyáltalában ne használja addig, míg azok teljesen ki nem takarítottak, vagy pedig csak felforralt és lehűtött után használja ivásra, ellenkező esetben az illető maga fogja hordozni a jelzett kutak vizének élvezéséből egészségére bekövetkező káros következmények terhét.

Kolozsvárt, 1894. július hó 18-án.

A Városi Tanács.

— **A köztisztaság** érdekében szólunk fel. A tartós meleg idők beálltával a csatornák itt-ott bűdös és néhol egyes síkatorokban keleti ronsdáság van. A közönség egészségügye a hatóság figyelmét kívánja most, mikor egy és más járvány könnyen megtalálhatná a piszokban melegágyát.

— **Színház.** Ujházi Ede, a budapesti nemzeti színház kitűnő művésze tegnap este fejezte be 5 estére terjedő vendégjátékát. A közönség — tekintve, hogy ez a sáson nem a színházi előadások sáisa, — sok figyelembe részesítette a művészt és párszor tele ház nézte végig Ujházi pompás alakításait. Az estéli bucsú-előadás alkalmából is több-

ször az elismerés és lelkesedés tapsa hangzott fel a nézőtérben.

— **Jutalomjáték.** Klenovicsné, Szerémi Gizellának, a kolozsvári nemzeti színház kitűnő drámai szendéjének jutalomjátéka lesz holnap. Szerémi Gizella mint színházunk egyik legkitűnőbb tagja, a közönség igazi kedvence, megérdemli, hogy a nyári sáson daczára is minél zsufoltabb ház jutalmazza igazi művészetével nyújtott élvezeteket. Szerémi Gizella asszony jutalomjátékaként egy rég nem adott kitűnő dráma kerül előadásra, melyben a jutalmazandónak remek szerepe van. Felhívjuk reá előre is a közönség figyelmét.

— **A közúti vasút összeütközött** tegnap vigyázatlanság következtében. Az összeütközés a sétatéren történt és pedig olyan vehementiával, hogy mindkét vonat kizökkent a vágányból. — Egyéb baj nem történt.

— **Az uszodákban.** Nagy volt az hőség a napokban és mind népszerűbbek lett a Szamos tükren épült faalkotmányok. Az érkező vendégek mind strübben hallatták a lesújtó szót: „Nincs kabin.” Különösen az esti órákban volt nagy a tolongás és boldogok voltak azok, a kik az uszász nemes művészetét annyira vitték, hogy a „nagy vízben” tölthették az időt. Mert a sekélyebb vízben ember ember hátán tolongott. A „jécsalád” kedélyességei láthatók voltak itt vízcsalokban és hölgyek nélkül. Érdekes volt látni, a mint meglelt urak és tejfelszájú ifjak összefogózkodtak mindenféle kunsztok produkálására. Piramist alkottak így helyettesítve a minden józan indok nélkül lebontott „emeleteket.” Így ugráltak be a habokba minél nagyobb loccsanással. Majd azt produkálták, ki tud messzebbre fecskendező szökőkutat csinálni a két kéz nagy ujjá és mutató ujjá segítségével. Locsolás és buktatás tilos ugyan, de apró tréfák meg voltak engedve; a hangos sikolyok és még hangosabb kacagások azt bizonyították, hogy aprajna-gyárja él ezzel az engedéllyel. A hölgyeknél sincs különben. Azok az indiszkrét firmák, kik a sétatéren levő uszodába a magas partról be-kandikálnak, ilyesfélék vallanak. Persze, hiteltel tudósításunk még hiányzik, mert a „sok, sok fürdővel” közt, mely hozzánk érkezik, még nem akad olyan, melyben valamelyik szeretetreméltó barátnőnk az uszodai életéről referálna. Hej pedig a ki délelőtt 8—11 óra között a sétatéren sétál és látja a sok világos-ruhás, üde, friss alakot, elképzelheti, milyen menyországot rejteget magában a sétatéri uszoda. Hogy az uszoda demokrata intézmény, azt is tapasztalhatjuk. Hiszen nem egy uri embert hintó vár odakinn, liberális inas, paszomántos huszár fogja a fürdőköpenyt. Különben nem jár rosszul, aki a Szamos többre tartja akármilyen fürdőhelynél. Uszodánk elég jól van berendezve, a Szamos vize pedig páratlanul kellemes, egészséges, hűsítő. Étvágyat gerjeszt, fürdés után jólesik az alvás, és sz. sem utolsó dolog, hogy a ki rendszeren fürdik a Szamosban az sohasem lesz — náthás.

— **Gróf Bethlen Pált** és nejét Tisza Jolánt sulyos csapás érte. Nyolcz éves kis leányuk Jolán difteritiszben meghalt.

— **Szökni akaró rab.** Nagy népszerűsítet okozott tegnap Kolozsvárt a befarkas utcai börtönhelyiségben Pask Péter szabadulni akaró rab. A nevezett ugyanis mint szerfölött hidegvérű ember nem tartotta a kánikulai forróságot elég meleg időnek arra, hogy az ember hűsöljön s e miatt a börtön helyiség dolgozó házából megakart szökni. Mielőtt azonban tervét végrehajthatta volna ismét befogták, s daczára a most már hűvösebbé vált időnek tovább hűsöl.

— **Agyongázott gróf.** Iszonyú szerencsétlenség történt napokban a sydneyi vasút vonalán. Gróf Wurbrand Ottó, a ki nemrég vándorolt ki Ausztriába, vigyázatlanságból egy robogó vonat alá esett, mely darcokra szakította. A szerencsétlenül járt magnás 52 éves estei. Ferencz Ferdinánd főherczeg udvarmesterének bátya.

— **Halál nászutazás közben.** Tragikus véget ért kedden egy fiatal pár nászutazása közben Siófokon. Dr. Stankó Károlyvárosi királyi közigyőző, a ki csak néhány nap óta időzött Siófokon fiatal feleségével, a Balatonban fürdött s e közben a tranbulinról fejúgrást csinált, de oly szerencsétlenül, hogy fejével a csekély víz fenekére ütődött s kitért a nyakát. A szerencsétlen ember kétségbeesett feleségének karjaiban lehetett ki lelket.

— **„Andrásfalva de Andrásfalva.”** Regény két kötetben. Irta Werner Gyula. Szerző, kinek már első „Antáus” című regénye (megjelent az „Egyetemes Regénytár”-ban) méltó feltűnést keltett, újabb művével legjobb regényíróink közt foglal helyet. Nemes és meggyőző formában állítja elénk a konfliktust arisztokrata és polgári felfogás közt. — Andrásfalvára, a búske csillagkeresztos hűgő sajjó szívvel látja miként szeret bele Eliz leánya egy polgáremberbe, a ki ügyvéd. kiváló ember, gentleman, de még

sem kékvér. Hogy a szerelmes pár győz az arisztokrata mama fölött, az csak természetes, hisz a szerelem örök mint a nagy mindenség, mely soha sem változtatja alakját bár évszázadok is mulnak is el felette. A regénynek történelmi háttere is van. A magyarok fellázadnak a németek által való elnyomatás és szarcolás ellen. A regény ez a része is gazdag leírtelessé, szívet emelő jelenetekben, valamint gazdag költészet lengi át, különösen az első kötetet elejétől végig. A mesesszerűség, néhol hajós leírásokkal váltakozik és igaz gyönyörűsége fog szolgálni mindazoknak, a kik elolvassák. Az egész mű, mely két díszes kiállítás kötetben jelent meg, Singer, és Wolfner kiadásában egy firtét kapható.

— **Gyászhir.** Molnár Árpád kereskedő, „Csapón”, hova ártúles véget ment, hosszas és kínos szenvedés után megszűnt élni.

— **Kinevezés.** Mint értesülünk, a vallás- és közokt. miniszter dr. Petri Mór zilahi főgymn. tanárt, a „Szilágy” szerkesztőjét, Szilágyvármegye tanfelügyelőjévé nevezte ki.

— **A zentai csodakut.** Zentáról írják lapunknak a következőket: Ismét egy csoda ártézi kut. Zentán ugyanis az a hit van elterjedve, hogy az új templomtéri ártézi kut vizének kiválóan csuszos bántalmak ellen bámulatos gyógyereje van. Nincs olyan nap, hogy a kut körül öreg anyókatkal nem látna az ember, egyike a kut körül vízben meztelen sétatni, másikat a kut csöve alatt guggolni, a mint hátát a vizugárral locsoltatja. Egy asszony beszélt, hogy ő minden este a kut vizéből lábfürdőt vesz és 3 hét alatt csuszos lába annyira megjavult, hogy ma már önérejből, támasz nélkül járkal, míg azelőtt csakis mankóval volt képes menni. A Bácskában ez a második csodakut mert az óbecsei ártézi viz hatásáról is ilyenformán beszélnek a bácskai lapok.

— **A svábogár irtására** legjobban a megérett sárga ugorka. Ott hol éjjelenként sok svábogár lepi el a konyhát, kamarat: 1—2 sárga ugorgát hosszabban szelekre kell vágni. A bogarak kivágják az ugorka belét. Hazatérnek nyugodni s másnap arra ébrednek, hogy meg vannak — döngölve. Négy ugorka kiirt egy ezred svábogarat.

— **Világító puder.** Párisban most állítólag a következő „színházi ujdonság” csinál óriási szenzációt. Eddig a nézőteret, mint mindenütt, ugy Párisban is elsötétítették, ha a függöny felgördült. Ez persze a hölgyek rovására történt, akik tudvalegőleg nem annyira nézni, mint inkább magukat nézetelni járnak színházba, amiből a felfonászközök nagyon is kicsinyek. Ezen a bajon most segített Páris fényvilágának egyik ismert alakja, feltalálván a világító pudert. Ez a puder az arcznak bizonyos foszforszálkó fényt kölcsönöz s így megvan az az előnye, hogy a szépséget sötétben is érvényesíti. A párisi asszonyok siettek megszerezni ezt a világító pudert, ugy, hogy a páholyokból most csupán világszép női arcz — foszforként a szemlé felé. Ez nagyon csodás látvány lehet, de nincs kizárva, hogy csak egy újságíró fejében fogamzott meg ami végre nem is csoda ebben a rettentő melegben.

— **A tenger vizének íhatóvá tétele** Pfister zágábi erdőmérnök, mint már jelentettük, feltalálta azt, hogy hogyan lehet a tenger vizét úgy átalakítani, hogy rendes ivóvíz gyanánt legyen használható. Mint fímei levelezőnk táviratozza Pfister találmányát, a magyar kormány megbízásából ma Unschuld sorhajóhadnagy jelenlétében Portore mellett kipróbálta. Az eredmény tökéletes. Pfister a tenger vizét fatörzsön sajtolja át és pár pillanat alatt tisztá, friss édesvizet nyer. A találmány iránt roppant nagy az érdeklődés.

— **Fogadó a tengeren.** Az újabb időben tevezett óriási vállalatok között egy-magában fog állani az a mesterséges sziget, melyet a nyílt Atlanti tengeren akarnak létesíteni. 10—11 méternyre a parttól. New-York közelében. Már maga ez a dolog is elég érdekes, még sokkal érdekesebb azonban az, hogy ezen a szigeten egy fogadót akarnak létesíteni, mely egyike lenne a világ legsajátosabb nyári hoteljének. Az új fogadó helyét a vállalkozók csak nem rég határozták meg. Azon a helyen a tenger körülbelül 70 láb mély, a fogadót tehát 60 lábra, a vízbe stílyesztett vaslábra akarják állítani. Azon az előnyön kívül, hogy a fogadóból pompásan lehet nyaralni, — az ott lakóknak még egy másik előnye is lesz a többi halandók felett.

— **Minthogy a sziget az Egyesült Államok,** — sőt minden más állam területén kívül esik, az ott lakóknak és a vállalkozóknak nem kell majd adót fizetni s nem lesznek alávetve semmiféle emberi törvénynek, csak az ő saját megállapodásuknak. A terv egészen komoly s technikai szempontból egyáltalán nem megvalósíthatatlan, csak az a kérdés, meg lesz-e hozzá a szükséges tőke, — mely körülbelül egy millió dollár rug. Az új területnek Atlantist lesz a neve.

— **Kínai színészek.** Kínában a színészeknek alig van jobb dolguk, mint a böhööröknek. A nagyobb városokat kivéve, a kínai színészek vándor nomád életet élnek; bambusz nádokból és ponyvákából építik sebtében színházukat; a katasztrófák, és nem ritkán a közönség nyakába szakad az egész bódé előadás alatt. A művészeket szerepek szerint fizetik; a királyok, herczegek, tábornokok stb. házi jétékdőre 4—600 márká fizetést

huznak; a másodrangúak, a polgárok hivatalnokok kereskedők démonok személyesítői kevesebbet, de kevesebbet azok, a kik nő szerepeket játszanak, nevezetesen 25—40 fillért esténként. Ha színészek érkeznek valamely kis városba, az egész környék lakossága oda öződik s a színház körül árubódék, tea-kereskedések emelkednek, szóval valóságos vásári képet ölt az egész város. A színpad roppant primitív, de annál pompásabbak a jelmezek; aranyval, ezüzzel hímezett selemlyem köntösökben játszanak és színészek.

— **A világ legnagyobb órája.** Philadelphiában most avatták fel nagy pompával a városház új toronyóráját. Ennek a tányérja, mely tíz méter átmérőjű, villamos-szággal van egész éjjel világítva s a város minden pontjáról látható. A perczmutatója négy méter, az óramutatója pedig két és fél méter hosszú. A harang sulya 25 tonna. Az órat naponként fel kell huzni, a mi a torony alatti helyiségben felállított gőzgép segítségével történik.

— **A hold egy méter távolságban.** A párisi világkiállítás rendező bizottsága már nagyba tészezik. Mint tudósítónk jelenti, legutóbb elfogadták Deloncle ajánlatát, aki olyan távsóvet készített, mely a holdat egy méter közelségbe hozza. Ez lenne a kiállítás legfőbb ujdonsága. Ennek a távsóvetnek a Tuillériákban roppant tornyot építenek s az egész kiállítás felett uralgó hantengő is itt helyeznek el. Ez a harang két-százézer kilogramot fog nyomni. Flammarion a híres csilgász azt is ajánlotta, hogy készítsenek toronyba egy olyan apparátust, hol a kiállítás látogatói a naprendszerben a föld mozgását szemlélhessék.

— **Megmérgezett gyermekek.** Hátszegről írja levelezőnk: Reketyefalva hunyadmegyei községben néhány földműves gyermeke az erdőben barangolva, a datura shamonium gyümölcseit összezedegette és játszani kezdett velök. Felhasították agyümlőcsőt és sorra kóstolgatták a puha bele. Már néhány percz múlva rosszul lettek s jajgatva futottak haza. Elbeszéltek, mit cselekedtek, amire a megérett szülő kocsira ültették valamennyit és bevitték Hátszegré az orvoshoz. A gyermekek közül kettő még utközben meghalt, a harmadik haldoklik, a többi állapota is sulyos.

— **Pullman vasúti király,** kit a napokban dühöngött amerikai vasúti lázadást előidézte s kinek gyártelepét és vasútait a kocsikál és mozdonyokkal együtt csunyan megrongálták az esztelen szigor által elkészerített munkások: mint szegény iskolamester tengődött eleinte, éles esze s vállalkozási szellem aránylag rövid idő alatt megszámálhatatlan milliók urává tette. Tulajdonképpen pompás berendezést háló és ebédli vaggonjaival alapította meg szerencséjét, melynek általánosban elterjedtek az északamerikai vasutakon ugy, hogy 2000 háló és 700-nál több ebédli kocsija van ez idő szerint forgalomban. Az utóbbiakban minden kigondolható étel és ital kapható a legkitűnőbb minőségben. Központi nagy gyártelepe Csikágó mellett van a várostól mintegy két mértföldre hol kétezzer hold földet vásárolt meg a telep számára mely ma már egész városra épült ki s melyet általában Pullmann városnak neveznek. Az ottani roppant kiterjedést műhelyek évente 12.000 áruszállító, 300 háló, 1600 személyszállító s legalább 100 lóvasúti kocsit állíthatnak elő és 14.000 munkást foglalkoztatnak. A város — mind azt már megírtuk — az utolsó kődarab Pullmanu tulajdonát képezi.

— **Leontie de Lisle meghalt.** Párisból távirják, hogy Leontie de Lisle a híneves költő, akit Victor Hugo helyére választottak meg a francia akadémia tagjának, ma hetvenhat éves korában meghalt. Leontie de Lisle, a forma nagymester, akinek lírai és epikai költeményi egyaránt remekszép művek, férfikora javában vezetője lett a fiatal fraktsiaköltő iskolának. Lefordította Hoázot, Homéroszt, Theokritot, Anakreont, Aeschylot, Sophoklest, Euripidest és Herodotost, műfordításai a leszebb közé tartoznak. Bár vezérszerepe immár elmúlt, egyike maradt a francia irodalom lekválób alakjainak, akinek halála mindentűt a legnagyobb részvételt keltette.

— **Megint a Panama.** Párisban sokat beszélnek a lapok ama hírről, hogy a Panama-botrány utójtékeként újabb skandalumok vannak készülöben. Drumond szerkesztő, a ki Brüsszelbe szökött, azzal fenyegetőzik ugyanis, hogy Casimir-Perrier és Burdeaut le fogja leplezni, Drumont azt állítja, hogy oly okiratok birtokában van, melyek Perrier, mint Burdeaut sulyosan kompromittálják.

— **A dinamit-merényletek Páris idegen forgalmára.** Mint a párisi lapok írják, a Párisban oly gyakori lett dinamit-robanások nagyon nyomozott hatással vannak a város idegen-forgalmára, úgy hogy átlag egy harmaddal kevesebb idegen fordul meg Párisban mint előbb. Párisra nézve ez rengeteg kárt jelent, — mert a francia fővárosban rendszeren körülbelül 100.000 idegen tartózkodik. Ha veszszük, hogy a fenyegető állapotok következtében egy csak 20 frankot költ naponként, ez a napi forgalomnak 400.000 frankkal való csökkenését vonná maga után. Ez havonként 12 millió frank bevételét csökkentés jelentene.

— **Az okszerű vajtermelés** és annak a mezőgazdasági életre kiható rendkívül nagy fontosságát ismertető füzetek vetültek, melynek szerkesztője a Hungária vajkivitel részvénytársaság igazgatója, Kunkel Imre széles ismeretel alapján világos képét tárja elénk annak az üdvös hatásnak, melyet az okszerű vajtermelés mezőgazdaságunk nem éppen irigylésre méltó helyzetére gyakorolhat. A szerző kézzelfogható adatok nyomán kimutatja az előnyöknek egész

sorozatát, melyet az okszerű és hasznos vajtermelés hazai viszonyainak között a gazdának nyújt és utal más országokra, hol a termelés az ága régi időkől fogva állandó és biztos jövődelmi forrása a gazdaközönségnek.

— **Eléggé sajnálatos,** hogy mialatt még a kis Dánia is évenkénti kivételre buszonhárom millió kiló vaját tarmel, — azalatt minélunk ezt a termelési ágat alig méltatják figyelemre, daczára — hogy annak meghonosítása nálunk épp ugy — mint máshol — a mezőgazdaság örvendetés felv i r á g o z á s á t vonna maga után. Mindezekről és sok más hasznos tudnivalókról tájékoztató felvilágosítást ad Kungel Imre igazgató füzetkéje.

— **Amerikaian.** Arce, Bolíviának nemrég meggyilkolt elnöke, egyike volt a leg-gazdagabb és legkülönczebb embereknek, aki a pénzt valósággal úgy szórta ki az ablakon. Egy napon, mikor még meghatalmazott miniszter volt Párisban, kilovagolt Vincennesbe. Ott meglátott egy villát, mely rendkívül megtetszett neki; Nem sokat gondolkozott, hanem belépett a kapun s egyenesen annak a szobának tartott, melyben a villa tulajdonosa és családja élték. Udvariasan meghajtotta magát és így szólt:

— Bocssánnak meg, ha zavarom önöket de nekem nagyon megtetszett ez a villa és tudni akarom: eladó-e?

— Az attól függ, ki akarja megvenni!
— Mi az ára?
— Két millió frank.
— Ki tudnak önök belőle azonnal köl-tözni?

— Ha éppen muszáj, egy óra alatt.
— Ez sok. Ki tudja, egy óra múlva is fog-e nekem tetszeni? Ime, itt van egy utalvány 2 millió frank erejéig: álljanak fel kérem rögtön és menjenek.

És a család, mely d'Arce nevét ismerte, azonnal otthagyta a lakást, a különk amerikai pedig — mintha csak otthon lenne — nyugodtan leült a terített asztalhoz és jóízűen elfogyasztotta a régi tulajdonos ebédjét.

Az „Ellenzék” panaszkönyve.

K é m é n y t ű z. Tegnap délután Kolozsvárt a belközp-utca 9-ik házszám alatt a Rucska-háznál tűz volt. A tűzoltóság igen gyorsan megjelent a tüzet eloltani, a mi sikerült is. Különös az, hogy ezen háznál 1888-ik évtől kezdve minden évben történt kéménygyulás. A háziur állítása szerint nem mindig a kémény tisztátalansága okozza a kigyulást, hanem a lepest koromnak a kéményből való ki nem vitele. Sajnos, hogy a városi tanács nem intézkedik a felől, hogy a kertletheben kirendelt kéményseprők közül nem engedi meg a ház tulajdonosoknak, hogy azzal a kéményseprővel dolgoztasson, a kit leg-célszerűbbnek gondol a kötelesség teljesítésében. Jól tenné a tanács, ha számba venné hány kéménygyulása volt a szabályrendelet betartása mellett, s megfosztaná azt a kéményseprőt iparjogától, így legalább nem lennének kitéve a házgazdák sem a kellemetlenségeknek, s a tűzbiztosítási intézetek sem lennének kiszolgáltatva a kártérítéseknek.

É r d e k e l t.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti táviratai.)

A merénylő pöre.

Budapest, jul. 20.

Annak idején az „Ellenzék” is hirt adott arról a merényletről, melyet Lega Paulo anarchista kísérlett meg Crispi olasz miniszterelnök ellen.

A merénylet különös véletlen folytán, szerencsére nem sikerült s Lega Paulót a rendőrség elfogta.

A merénylő anarchista pórének végtárgyalása tegnap volt.

Mint Rómából jelentik — Lega Paulo — a tegnapi végtárgyalás során kijelentette, hogy először az olasz rendőrfőnököt akarta meggyilkolni, csak aztán Crispi miniszterelnököt, de legnagyobb sajnálatára, egyik merénylete sem sikerült, s ezért kéri magára a legnagyobb büntetést.

Az esbűtszék Lega Paulót husz évi fegyházra ítélte.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kolozsvárt, 1894. július 21-én.

K. Szerémi Gizella jutalomjátékakul:

HOVART KATALIN

vagy

KORONA és VÉRPAD.

Felelős szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadó laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

H i r d e t é s e k.

Hirdetmény.

A „Fakereskedő részvénytársaság Kolozsavart” üzletének ugy-
nevezett „Ruhaegreszi” részén tudni szándékozván, erre 1894.
évi augusztus hó 10-iki déli 12 óra határidővel zárt
ajánlati versenytárgyalást rendez.

Kikiáltási ár 35,000 frt.

A kihasználás tartama 10 év.

Ezen tárgyaláson részt venni szándékozók tisztelettel felhivat-
nak: kellek felszerelt zárt ajánlataikat a fenti határidőig a tár-
saság vezérigazgatóságának címezni és ezekhez az ajánlott összeg-
nek 10 (tíz) százalékát bántpénzül mellékelni.

Valamint a fizetési, ugy az egyéb feltételek is szerződésben
állapítatnak meg.

Az igazgatóság fenntartja részére a jogot, az ajánlatok között
szabadon választhatni.

631. (3—3)

Fakereskedő részvénytársaság Kolozsavart.

Sz. 322—894.

Kolozsavari közuti vasút igazgatósága.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. közönséget értesíteni, hogy kisebb alaku
üzleti hirdetéseket személy-kocsijainkban való kifüggesztés végett
hármikor elfogadunk.

A felülbélyegzett hirdetéseket igazgatóságunkhoz (Belmagyar-
utca 6. sz.) kérjük elküldeni, hol a hirdetési díj — tekintettel a
hirdetés térfogatára — fog megállapítani.

Kolozsavart, 1894. július hó 15-én.

632. (2—2)

Az igazgatóság.

Sz. 10,706—1894.

Szolnok-Dokokavármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

Ezen vármegye törvényhatósági bizottsága 1893. évi 81. jkv.
számu határozatával és belügyi m. kir. Minister urnak idei 48,533.
szám alatt kelt engedélyével Bethlen, Csáki-Gorbó, Deés, Kékes,
Magyar-Lápos, Nagy-Ilonda és Szamosújvár székhelyeken 7 járási
díjnoki állást rendszeresített.

Ezen állásokra, melyekhez egyenként 400 frt évi fizetés van
kötvé, ezenen pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat, kik ezen díjnoki állások valamelyikét
elnyerni óhajtják, hogy életkorukat, eddigi alkalmaztatásukat, el-
méleti és gyakorlati képzettségüket igazoló okmányokkal és erkölcsi
bizonyítvánnyal felszerelt, sajátkezűleg írott folyamodványukat
1894. évi július hó 28. napjáig bezárólag hozzám adják be.

A kinevezendő díjnokok kötelesek lesznek állásukat ez évi
augusztus hó 1-én tényleg elfoglalni.

Deésen, 1894. évi július hó 12-én.

637. (2—3)

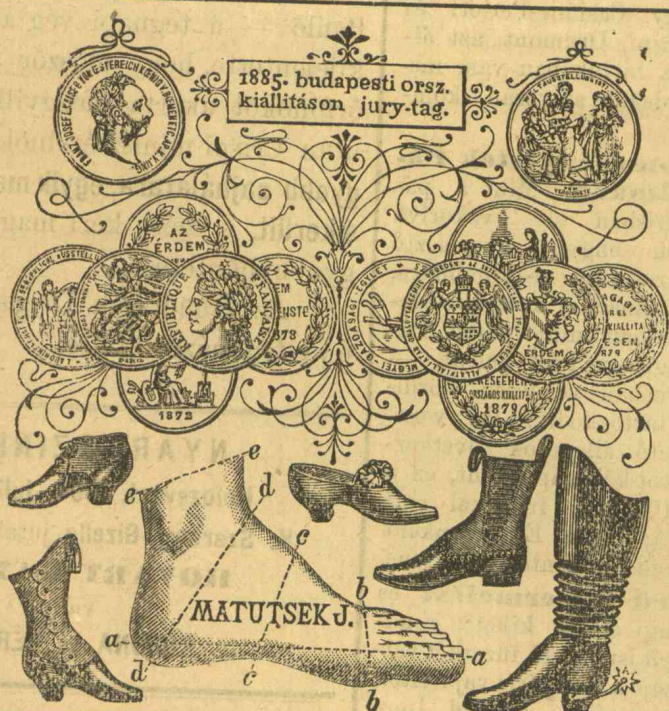
Dr. TORMA,
alispán.

MATUTSEK JÓZSEF

27 év óta fennálló

férfi-, női- és gyermek cipész-üzlete,
KOLOZSAVART,

Főtér 32-ik szám alatt (a volt HUTFLESZ-féle
üzlethelyiségben).



Megrendelések beküldött mérték vagy lábbeli minta után a legjobb
anyagból és dívat szerint, lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.
36. (35—x)

„THE GRESHAM” ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONBAN.

Magyarországi fiók:

Budapest, Ferencz
József-tér 5—6.,
a társaság házában.

Ausztriai fiók:

Bécs, Gisellastrasse
1. sz. alatt,
a társaság házában.

A társaság vagyona 1891. évi június 30-án Frk. 117,550.797—
Évi bevétel biztosítások és káratból 1891.
évi június 30-án 20,725.259—

Kifizetések biztosítási és járadéki szerződés-
ek s visszavásárlások után a társaság
fennállása óta (1848.) 249,311.449—

A legutóbbi tizenkét havi üzleti idő alatt
a társaságnál 61,372.000—

értékig nyújtattak be ajánlatok, miáltal
a társaság fennállása óta benyújtott aján-
latok összértéke 1,728,184.555—

értékre megy. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek
alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal díj-
mentesen szolgálunk Erdély minden nagyobb városá-
ban az ügynök urak és sz. erdélyi vezérügynökség
Kolozsavart, Belső-utca 5., 7. sz. 7 (53—x)

UDVARHELYMEGYEI

„HOMOROD FÜRDŐN”

az augusztusi idényre
lakások kaphatók s megrendelhetők
Homorod fürdő igazgatóságánál.

Kitűnő vendéglős Gáspár Sándor.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

636. (2—2)

A FÜRDŐ-IGAZGATÓSÁG.

JUTÁNYOS ÉS PONTOS MUNKA!

MINDENNEMŰ

BALCON, SIR, LÉPCSŐ ÉS FOLYOSÓ RÁCSOKAT

készít saját vagy feladott tervraj szerint és

minden e szakmába vágó munkát

elvállal

Fekete Sándor

mű- és épület-lakatos,

Kolozsavart, belmagyar-utca 23. sz.

Gyakorlott szakértelemmel bír pénztár-szobák páncélozá-
sában, titkos záruk, ajtók és vas-szekrények készítésében,
melyet első rendű párizsi gyárakban is gyakorlott.
517. (14—20)

ELŐPATAK GYÓGYFÜRDŐN,

melynek több kiállításon kitüntetett gyógyvizei Európa leghíresebb bálneologusai által az eddig elismert égvényes vasas
savanyúvizek legelsőjének jelentetett ki:

az évad május hó 15-étől szeptember hó végéig tart.

Ez ásványvizek különösen a következő betegségekben bizonyultak
be biztos hatásuknak: a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomor-
égés s a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban,
gyomor- és bélzavarokban, altesti vérbőségekben, vörpangásban, aranyérben,
résztkór és kedélykórban, máj- és lépárgánatokban, az epe kivezető
csöveinek hurutos bántalmaiban, sárgaságban, epekövekben, a poszgerj
s váltólázakból származott lépárgánatoknál, fejlődési sápkórban s az ezen
alapuló húság zavarokban, s különösen vészesegységi állapotokban, a
vesék és húgybolyag hurutos bántalmaiban, kezdődő húgy- és fővénkö
lerakódás, s húgykő képződéseknél, a méh idült tömüléseivel, dagainál,
fehérfolyás, a nemi részek gyengeségeiben, angol kórban, köszvény- és
csuszajokban.

Az ásványvíz használatával kapcsolatosan újonnan berendezett
meleg- és hideg ásványvíz-fürdők, friss kecsketej, hidegvíz-
gyógymód, massage, svéd tornászati áll az azt igénylők rendelkezésére.

Van orvos, gyógytár, távirda, posta. 600 szoba áll a közönség
rendelkezésére, napi ár 60 krtól fennebb. A szobák árai május 15-től

július 1-ig és augusztus 15-től szeptember 15-ig 30 százalékkal olcsób-
bak. Az éttermekben nagyon jutányosan étkezhetni.

Szórakozásul vannak: parkok, erdei sétányok, olvasó-, zongora-
és társalgó termek, tornászati csolnakázó tó, színház, hangversenyek,
bálok s kirándulások; ugyszintén egy első rangú cigány-zenekar.

Vagyontalan betegek hatósági ajánlat mellett ingyen
lakásban és gyógydíj-mentességben részesülnek.

A bármely irányból jövő gyógyvendégek a földvári vasút-állomá-
son szállanak ki, honnan az 1 óra távolságra eső Előpatakra magán-
és társaskocsik szállítják a gyógyvendégeket; társas kocsin, ha csak egy
személy jelentkezik: 2 frt; több személylél személyenként 1 frt 30 kr.
fizetendő. Egy magánkocsi díja: 3 frt. Ezen kocsikra jegyek a földvári
állomásfőnöknél válthatók.

Minden megkeresésre utasítást és felvilágosítást készséggel ad

Előpatak, 1894. május 15-én.

523. (14—20)

A FÜRDŐ-IGAZGATÓSÁG.

A vízvezeték építéshez ügyes

csőfektetők
jó fizetéssel alkalmaztatnak.

Ügyes munkások ajánlkoznak reggeli 6 és este 7 órakor
a vállalat irodájában:

Kolozsavár, Kőmálalja-utca 23.

639. (1—1)

LÓHERE SZÁRÍTÓ

CSEBEFA KARÓ

KAPHATÓ

REGIUS KÁROLY

fakereskedésében,

638. (1—4)

MAROS-VÁSÁRHELYT.

Egy nagy üveg 10 kr.

A székelőföld legszénsavdú, abb, legkellemesebb ízű és
legelőcsőbb savanyúvize a

„BAROSS-FORRÁS”

kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál. Gazdag
szénsav tartalmánál fogva a bornak ízét kellemessé teszi
és színét nem változtatja, miért is a vendéglős uraknak
„Spritzer”-nek különösen ajánljatik.

Ujabb orvosi bizonylatok a „Baross”-forrásról:

Az erdővidéki „Baross Forrás” név alatt újabban forgalomba hozott
ásványvíz egyike hazánk legtöbb szabad szénsavat tartalmazó forrás termékeinek.
A víz tiszta, átlátszó, tiszta és mellék nélkül való, igen kellemes és itató
éltető, járványos időkben kitűnő étrendi ital. Gyógyhatása a légutak és táp-
csatorna; de különösen a húgyszervek idült hurutos bántalmainál érvényesül.
A víz töltése, dugaszolása és kiállítása tiszta, czélzerű, kifogástalan.
Kolozsavart, 1893 április hó 10.

Dr. Purjesz Zsigmond s. k.,
egyetemi tanár.

A „Baross”-forrás kellemes, itató s kiváló gyógyhatású ásványvíznek tartom
a „Baross”-forrást stb.
Kolozsavart, 1892 július hó 15.

Dr. Babinyi Rudolf s. k.,
a kir. tud. egyetem vegytani intézetén k igazgatója.

A „Baross Forrás” savanyú vizet kellemes ízű hatással fogva a
légző és emésztő szervek és a húgybolyag hurutos bántalmainál kitűnő ered-
ményt nyújt. Igazgatóság, vétőudmást nem okoz. Igen gazdag szabad
szénsav és gazdag tartalmú mátt tisztán vagy borral keverve rendkívül
kellemes, itató savanyúvíz. A viznek külső kiállítása, dugaszolása teljesen
megfelel a mai kor kívánalmainak, a forrás és kezelés tisztaságáról különben
a nyár folyamán személyesen is meggyőződtem.
Kolozsavart, 1892 december hó 21.

Dr. Nappendruck Kálmán s. k.,
városi orvos

Járványok s főleg kolera veszély idején kitűnő préservatívum.

KIZÁROLAGOS RAKTÁR:

Kőmálalja Sándor fő- és fiók-üzletében.

Egy nagy üveg 10 kr.